ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Petra Mikeše, Ph.D., a soudců Mgr. Davida Hipšra a JUDr. Miloslava Výborného v právní věci žalobce: **V. T. N.**, zast. JUDr. Karlem Seidlem, advokátem se sídlem Jiráskova 1343/2, Karlovy Vary, proti žalované: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Jihočeského kraje, odbor cizinecké policie,** se sídlem Pražská 558, České Budějovice, proti rozhodnutí žalované ze dne 12. 2. 2018, čj. KRPC-21905-24/ČJ-2018-020024, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 2. 2018, čj. 53 A 2/2018-21,

takto:

I. Usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 21. 2. 2018, čj. 53 A 2/2018-21, **se zrušuje** a věc **se vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

II. Ustanovenému zástupci JUDr. Karlu Seidlovi, advokátovi se sídlem Jiráskova 1343/2, Karlovy Vary, **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů ve výši **5 084 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Podanou kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení v záhlaví specifikovaného usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích (dále jen „krajský soud“). Krajský soud v napadeném usnesení uvedl, že ze sdělení žalované vyplynulo, že zajištění stěžovatele bylo dne 21. 2. 2018 ukončeno. Proto podle § 47 písm. c) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), ve spojení s § 172 odst. 6 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“), ve znění zákona č. 222/2017 Sb., zastaveno řízení o žalobě proti rozhodnutí žalované označenému v záhlaví. Tímto rozhodnutím žalovaná rozhodla o zajištění stěžovatele za účelem jeho předání do státu vázaného přímo použitelným předpisem Evropské unie [Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 ze dne 26. června 2013], kterým se stanoví kritéria a postupy pro určení členského státu příslušného k posuzování žádosti o mezinárodní ochranu podané státním příslušníkem třetí země nebo osobou bez státní příslušnosti v některém z členských států.

II. Obsah kasační stížnosti, vyjádření žalované

[2] Stěžovatel napadá usnesení krajského soudu kasační stížností, jejíž důvody podřazuje pod § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s.

[3] V kasační stížnosti namítal nezákonnost rozhodnutí krajského soudu o zastavení řízení s ohledem na fakt, že § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců je v rozporu s právem Evropské unie, potažmo Evropské úmluvy. V souvislosti s tím odkázal na prejudikaturu Nejvyššího správního soudu, konkrétně na rozsudek ze dne 29. 11. 2017, čj. 6 Azs 320/2017-20, č. 3683/2018 Sb. NSS. Pokud by krajský soud řízení zastavil, zbavil by stěžovatele jeho práva na soudní přezkum správního rozhodnutí o zajištění. Stěžovatel soudu dále vytýká to, že při svém rozhodování vycházel pouze ze sdělení žalovaného, tedy jedné ze stran sporu, aniž by jeho obsah nějakým způsobem ověřoval. Podle jeho názoru je vyjádření žalované nepřesné, neboť v době, kdy mělo být zajištění ukončeno, se stěžovatel stále nacházel v zajištění a nebyl propuštěn. Nepravdivé nebo nepřesné informace poskytnuté pouze jednou ze stran mohou mít zásadní vliv na právní postavení stěžovatele. Navrhl proto usnesení krajského soudu zrušit a věc vrátit tomuto soudu k dalšímu řízení.

[4] Žalovaná se k meritu a právní otázce kasační stížnosti nevyjádřila. Vyjádřila se však ke skutečnosti setrvání stěžovatele v zařízení pro zajištění cizinců. Zajištění bylo ukončeno 21. 2. 2018, nicméně stěžovatel byl téhož dne opět zajištěn, a to na základě rozhodnutí o zajištění za účelem správního vyhoštění. Stěžovatel proto nadále setrvával v zařízení pro zajištění cizinců, avšak na základě jiného rozhodnutí a z jiných zákonných důvodů, které nejsou předmětem tohoto řízení.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[5] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatel je nyní zastoupen jemu ustanoveným advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.). Přezkoumal napadené usnesení krajského soudu v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů, ověřil při tom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost je důvodná.

[6] Předně Nejvyšší správní soud uvádí, že se skutkově i právně obdobnou věcí zabýval již ve svých rozsudcích sp. zn. 6 Azs 320/2017, rozsudku ze dne 17. 1. 2018, čj. 6 Azs 381/2017-14, ze dne 31. 1. 2018, čj. 2 Azs 389/2017-21, a ze dne 21. 3. 2018, čj. 2

Azs 378/2017-16. V nyní projednávaném případě neshledal žádné důvody pro odchýlení se od již zaujatého názoru.

[7] Konkrétně v rozsudku sp. zn. 6 Azs 320/2017, dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že „*nelze-li se dle § 172 odst. 6 zákona o pobytu cizinců domoci u soudu vyslovení nezákonnosti rozhodnutí o zajištění policií ani v jednom stupni řízení z důvodu, že omezení osobní svobody již dle tohoto rozhodnutí netrvá, je taková vnitrostátní úprava neaplikovatelná pro rozpor s právem Evropské unie, a to s čl. 15 Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2008/115/ES ze dne 16. 12. 2008, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí, a s čl. 6 a čl. 47 Listiny základních práv Evropské unie ve spojení s čl. 5 odst. 4 a 5 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod*.“

[8] V podrobnostech lze plně odkázat na odůvodnění citovaného rozsudku, z něhož vyplývá následující. Zajištění cizince podle zákona o pobytu cizinců představuje institut, jenž zasahuje do základního lidského práva cizince na osobní svobodu, garantovaného řadou mezinárodních a vnitrostátních instrumentů, zejména čl. 5 odst. 1 písm. f) Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (dále též „Evropská úmluva“), na nějž je odkazováno i čl. 52 odst. 3 ve spojení s čl. 6 Listiny základních práv Evropské unie, a čl. 8 odst. 1 a 2 Listiny základních práv a svobod.

[9] Podle čl. 5 odst. 4 a 5 Evropské úmluvy má každý, kdo byl zbaven svobody zatčením nebo jiným způsobem, právo podat návrh na řízení, ve kterém by soud urychleně rozhodl o zákonnosti jeho zbavení svobody a nařídil propuštění, je-li zbavení svobody nezákonné; garantováno je též právo na odškodnění. Právo na soudní ochranu garantuje čl. 6 odst. 1 Evropské úmluvy. Právo na soudní přezkum není omezeno pouze na dobu, po kterou trvá zajištění.

[10] Soudní přezkum zajištění za účelem vyhoštění garantuje taktéž čl. 15 odst. 2 a 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady č. 2008/115/ES, o společných normách a postupech v členských státech při navracení neoprávněně pobývajících státních příslušníků třetích zemí. Pokud zajištění nařídily správní orgány, členské státy jsou povinny zajistit rychlý soudní přezkum zákonnosti zajištění. Pokud je zajištění nezákonné, musí být dotčený státní příslušník třetí země okamžitě propuštěn. V každém případě je zajištění přezkoumáváno v přiměřených časových odstupech na žádost dotčeného státního příslušníka třetí země nebo z moci úřední. V případě dlouhodobého zajištění podléhá tento přezkum soudnímu dohledu. Ani z těchto ustanovení nevyplývá žádné omezení práva na soudní přezkum pouze na dobu, po kterou je cizinec zajištěn.

[11] Dle čl. 5 odst. 5 Evropské úmluvy tomu, kdo byl zajištěn v rozporu se zákonem, je garantováno právo na odškodnění. Zásada odpovědnosti státu za škodu jím způsobenou jednotlivci porušením unijního práva se pojí se zásadou loajality zakotvenou v čl. 4 odst. 3 Smlouvy o Evropské unii, podle které členské státy přijmou veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které pro ně vyplývají z unijního práva; mezi tyto závazky přitom patří i závazek odstranit nedovolené důsledky porušení práva EU. Dle čl. 19 odst. 1 Smlouvy o Evropské unii jsou členské státy povinny stanovit prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.

[12] Porušením unijního práva ze strany státu lze v daném případě rozumět nezákonné zajištění, tj. zajištění v rozporu s podmínkami v čl. 15 citované směrnice. Toto ustanovení poskytuje jednotlivci mj. právo být zajištěn v souladu s podmínkami tam uvedenými a právo na soudní přezkum rozhodnutí o zajištění v přiměřené době. Právní úprava, která vymáhání práva na náhradu škody či nemateriální újmy způsobené porušením těchto ustanovení směrnic nepřiměřeně ztěžuje, či dokonce znemožňuje, je v rozporu s výše uvedenou zásadou efektivity, resp. s čl. 19 odst. 1 druhým pododstavcem Smlouvy o Evropské unii. Jestliže vnitrostátní úprava vylučuje (faktický) soudní přezkum zajištění cizince a cizinec takový přezkum „potřebuje" v souladu s vnitrostátními pravidly (a soudní rozhodnutí v něm vydané) k tomu, aby mohl následně uplatnit právo na náhradu škody či nemateriální újmy vzniklé nezákonným zajištěním vůči státu, jedná se o porušení unijního práva.

[13] Z uvedeného vyplývá, že neumožňuje-li § 172 odst. 6 zákona o azylu na základě žaloby věcný přezkum zákonnosti rozhodnutí o zajištění cizince před správními soudy ani v prvním stupni řízení v případě, že je zajištění ukončeno před rozhodnutím soudu, je toto ustanovení v rozporu s uvedenými ustanoveními práva Evropské unie, potažmo Evropské úmluvy. Nejvyšší správní soud tento rozpor považuje za *acte clair*. Krajský soud tudíž musí postupovat v souladu s principem přednosti evropského práva před vnitrostátními normami členského státu Evropské unie.

[14] Pokud jde o námitku stěžovatele, že krajský soud při svém rozhodování vycházel pouze ze sdělení žalovaného, pak je třeba odkázat na to, že Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že krajský soud neměl řízení zastavit bez ohledu na to, zda bylo nebo nebylo zajištění stěžovatele ukončeno. Za této situace je proto pro posouzení věci nepodstatné, z jakých informací a podkladů krajský soud vycházel.

IV. Závěr a náklady řízení

[15] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud napadené usnesení krajského soudu podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení. V něm bude krajský soud vázán právním názorem vyjádřeným výše a žalobu stěžovatele projedná v souladu s tímto právním názorem.

[16] O náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti rozhodne krajský soud v novém rozhodnutí (§ 110 odst. 3 s. ř. s.).

[17] Nejvyšší správní soud přiznal ustanovenému zástupci odměnu za zastupování (§ 35 odst. 9 s. ř. s.). Jedná se o odměnu za 1 úkon právní služby (první poradu s klientem včetně převzetí a přípravy zastoupení nebo obhajoby) v částce 3 100 Kč (§ 11 odst. 1 písm. b) vyhl. č. 177/1996 Sb., advokátního tarifu, ve znění pozdějších předpisů; dále jen „advokátní tarif") a náhradu hotových výdajů ve výši 300 Kč (§ 13 odst. 3 advokátního tarifu). Zástupcem požadovanou odměnu za poradu s klientem soud nepřiznal, neboť nebylo prokázáno, že by kromě první porady proběhla další porada s klientem přesahující jednu hodinu (§ 11 odst. 1 písm. c) advokátního tarifu). Odměnu za sepis podání – „vyjádření žalobce k věci samé" ze dne 23. 5. 2018 soud nepřiznal, neboť tento úkon neshledal jako

účelně vynaložený. Toto vyjádření nepřináší žádnou novou argumentaci oproti té, která byla obsažena již v kasační stížnosti podané původní zmocněnkyní stěžovatele – Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s. Součástí náhrady nákladů ustanoveného zástupce před Nejvyšším správním soudem je i náhrada cestovních výdajů spojených s cestou z Karlových Varů do Balkové a zpět (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Tato jízda se uskutečnila 18. 5. 2018. Podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve spojení s § 157 odst. 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoníku práce, náleží zástupci za každý 1 km jízdy základní náhrada a náhrada výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu. Základní náhrada činí 4,00 Kč za 1 km jízdy [§ 1 písm. b) vyhlášky č. 463/2017 Sb.], celková základní náhrada tak činí 368 Kč (2 × 46 × 4 = 368 Kč). Náhrada výdajů za spotřebovanou pohonnou hmotu činí 134 Kč [průměrná cena motorové nafty činí 29,80 Kč dle § 4 písm. c) vyhlášky č. 463/2017 Sb.; kombinovaná spotřeba určená z údajů technického průkazu činí 4,9 l na 100 km; 29,80 Kč × 2 × 46 × 0,049 = 134,3384 Kč ≐ 134 Kč]. Náhrada cestovních výdajů tam a zpět činí celkem 502 Kč (368 Kč + 134 Kč). Dle § 14 odst. 1 písm. a) ve spojení s § 14 odst. 3 advokátního tarifu náleží náhrada za promeškaný čas strávený cestou na úkon v místě, které není sídlem zástupce, v celkové výši 300 Kč (3 × 100 Kč). Nejvyšší správní soud vychází z toho, že se lze ze sídla zástupce do Zařízení pro zajištění cizinců Balková a zpět dopravit za méně než 90 minut (náhrada za každou byť započatou půlhodinu činí 100 Kč). Celkem tedy 4 202 Kč. Advokát JUDr. Karel Seidl je plátcem daně z přidané hodnoty. K odměně, hotovým výdajům a cestovním nákladům se připočítá tato daň v sazbě platné ke dni ukončení řízení o kasační stížnosti, tj. ve výši 882 Kč [21 % ze 4 202 Kč, viz § 47 odst. 1 písm. a) zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění účinném ke dni poskytnutí služby]. Odměna za zastupování tak v souhrnu činí 5 084 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů ode dne právní moci tohoto rozhodnutí.

[18] K tomu Nejvyšší správní soud poznamenal, že ustanovení zástupce bylo výslovně omezeno pouze na řízení o podání kasační stížnosti; v pokračujícím řízení před krajským soudem zástupčí oprávnění ustanoveného advokáta netrvá.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 6. června 2018

JUDr. Petr Mikeš, Ph.D.
předseda senátu